

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY

Luna és Arkasz

ALVILÁGI UTAZÁS

1.

Luna mudi volt. Sovány, vak és süket. Ugatni nem tudott, mert átvágták a hangszálait. Arkasz két napra és két éjszakára fogadta be, amíg a gazdáit, egy asszonyt és a kislányát, elutaztatta a téli fürdőhelyre. Az a két éjszaka minden zavarossága és ellentmondásossága ellenére fordulópont volt a férfi életében. A kutya eleinte félénken elhúzódott a keze elől, és tétován, de meglepően ügyesen közlekedett a számára ismeretlen lakásban. Első éjszaka sokat nyüszített, újra és újra kióvakodott a bejárati ajtóig, leült előtte és ugatni próbált. Ha visszavezette a vackáig, egy ideig nyugton maradt, de amint abbahagyta a simogatást, és olvasni vagy aludni próbált, a kutya felült, nyüszíteni kezdett, és ugatás helyett szívszorítóan kahicsolt.

Arkaszt valójában Medvének hívták, gyerekkorában Mackónak, Bruminak, Balunak becézték. Az Arkaszt egy középiskolai osztálytársa ragasztotta rá. Kettővel járt felette, Dunnyának hívta az anyját, gitározott, orosz anarchista matrózdalokat játszott szájharmonikán, és amikor nem focizott, akkor drogozott. Csillagásznak és festőnek készült. Én leszek a világ legnagyobb Tejút-festője, mondogatta, és amikor egyszer náluk járt, Arkasz látta, hogy csillagos eget festett a lakás összes mennyezetére. Barátok lehetnek volna, ha a leendő csillagfestő az érettségije előtt nem fenyegeti meg az iskola igazgatóját, hogy ha megbuktatják, akkor kivégzi őt. Letartóztatták, különböző intézetekbe zárták, majd néhány évvel később, amikor kiszabadult, öngyilkos lett.

Éjfél tájt Arkasz leoltotta az olvasólámpát. Mozdulatlanul feküdt, azt remélve, hogy a csend és sötétség, amiben Luna él, nem tökéletes, hogy derengések, rezgések eljutnak hozzá, és ha ő ezeket is kizárja, akkor talán megnyugszik a kutya és elalszik. Sajnálta őt. A kísérteties kahicsolás jobban megindította, mint a csend és a sötétség. A lealacsonyítás aljas aktusának érezte, hogy a kutyát megfosztották a kommunikálás, a jeladás és segélykérés eszközeitől. Zengő ugatás, kurta vakkantás, éktelen csaholás helyett lidérces, száraz köhentések. Egy haldokló, aki keshedt tüdeje roncsaival köhögni próbál. Arkasz mégis arra a következtetésre jutott, hogy Luna ugyan vak, süket és szinte néma, de mégis kutya. Ebben kissé megnyugodott, és lelógó kezével addig simogatta a kutya fejét, míg mindketten álomba merültek.

Megőrülni rohadt könnyű. Sokan azt hiszik, hajmeresztő történelem váltják ki az örületet. Égbekiáltó bűnök. A lelkiismeret elviselhetetlen izzása. Pedig nem. Semmiség is elég. Kibillen valami, és az ember úgy marad...

Tudta, hogy álmodik, a hang ismerősnek tűnt, de nem tudott rájönni, ki beszél. Napok óta nyomorult éjszakai voltak, nyugtalanító és kimerítő álmok gyötörték. Halottak beszéltek hozzá. Az apja. Az anyja. Olyan halottak, akikről ébren már nem is tudott, akikről elfeledkezett, és akik nem is voltak a barátai, most mégis úgy vonták felelősségre, mintha tartozna nekik. Tudta, hogy álmodik, és ha halott beszélt hozzá, akkor tudta, hogy halott beszél hozzá, és álmában elgondolkodott azon is, hogy nem lehet-e ez a túlvilág létezésének jele. Lehet, hogy semmi sem végleges? Helyrehozhatatlan dolgok helyrehozhatók? Rácsodálkozott a reményre, hogy talán nincsenek végérvényesen elbaszott dolgok.

Aludt. Tudta, hogy álmodik, és tudta, hogy valahonnan ismeri a beszélőt. A lakásban is járt már, aminek kirakatnyi ablakán kéken süített be a holdfény.

Szard le a lét hideg árnyoldalát, tanácsolta neki az álombeli valaki. Ne érezz együtt az elesettekkel. Légy közömbös. Akinek ez a kenyerre, az nem sírdogál, hanem segíteni próbál. Megfosztani valakit a hangjától, az félig gyilkosság. Akár egy kutyát is...

Felébredt. Felkönyökölt. Hallgatózott, aztán felkapcsolta az olvasólámpát. A kutya nem aludt, nem is feküdt. Mozdulatlanul ült a vackán, a szeme kéken világított. Egyiptomi szobor, gondolta Arkasz. Megborzongott. Miért érzem azt, hogy hosszú és bizonytalan kimenetelű alvilági utazás vár kettőnkre? A szobában hűvös volt, éjszakára mindig levette a fűtést és résnyire kinyitotta az ablakot. A távirányító után nyúlt, bekapcsolta a lemezjátszót, és Bartók Concertójának száraz, vigasztalan szólama megtöltötte a szobát... Napok óta ezt hallgatta, és átfutott az agyán, hogy talán nem is hallgathatott mást. A kutya megmozdult, felé fordította a fejét, és Arkasz úgy érezte, az állat lát.

Hé, Anubisz, morogta. Nem illik belebámulni másnak a szívébe.

Lekapcsolta a villanyt, hátradólt. Hallgatta a muzsikát. Borzalom, mondta, gondolta vagy álmodta. Semmi a szó. Semmi a tudomány. Azt hisszük, az értelem számít. Pedig csak a mágia. Borzalom. Könnyezünk, mint nagymamák. Tehetetlen orvosok. Ha ember vagy, át kell élned ezt. Borzalom és mágia. Ami ugyanaz. Ítékezés? Nem. Sosem szabadna ítélnünk. Csak tenni, amit kell. Amit előír a törvény. Az istené. Az ösztöné. Olyan, mint a tűz. A villám. A tűzhányó éjszakai fénye. Mágia. Éjjeli húsáldozat. Lesújt a tagló, szakad a bőr, recseg a hús, a csont... Arra ébredt, hogy csipog a mobilja. Nem alhatott sokat, mert a zene még szólt. Felkapcsolta az olvasólámpát, a telefonért nyúlt.

Igen.

Nem szólt bele senki.

Haló!

Csend. Aztán erőtlen, rekedt suttogás: Indulj, Medve. Ha rögtön indulsz, ötre itt lehatsz.

Ember, ki a bánat vagy? Éjjel két óra.

Azért mondom. Három óra az út.

Lorenzó?

Siess. Megpróbálom kihúzni addig.
Lószart! Nem megyek. Hacsak ölni nem készülsz.
Ördögöd van. Ölni fogok.

Kit?

Magamat.

Ne hülyülj, Lorenzó! Mire készülsz már megint?

Már megint? ... Hagyjuk! Mindjárt lemerülök. A haranglábhoz gyere. ... Mi szól ott? ... A Concerto? Inkább a harmadik zongoraversenyt hallgasd. És hozd a hegedűmet. A múltkor nálad maradt.

Megszakadt. Arkasz csodálkozva bámult a mobiltelefonra, és azt mondta: kék. Kék hívás, kék álom. A kutya nézett. A kutya is kék? Nem értette, de nem töprengett rajta. Tuat-kék, mondta. Már kölyökkorában is szeretett magához beszélni, amióta pedig egy pszichológustól, hajdani szerelmétől úgy értesült, hogy ez az intelligencia jele, azóta nem is szégyellte. Tuat-kék. Az egyiptomi alvilág kékje. Gyerünk, Anubisz, szól a kutyának. Indulunk. Kezdődik a pokoljárás.

A lemez lejárt, ő meg lerúgta magáról a takarót. Feltápáskodott a heverőről, elindult a konyha felé, aztán visszafordult. Gyere, mondta Lunának, és azon kapta magát: nem hiszi, hogy nem lát, nem hall. Elhiszi, hogy nem úgy lát és nem úgy hall, de valahogy... A kutya lelépett a vackáról, megindult felé, és Arkasz áhítattal kísértte a tekintetével, ahogy végigbaktat a szobán, kikerüli az ágy sarkát, a fotelt és a kanapét, az állólámpát, és megáll a lábánál. Megsimogatta, együtt ballagtak a konyhapulthoz. Ivott, öntött a kutyának is, és a fürdőszoba felé indult. Hugyozok, mondta élvezettel, szinte ízlelgetve a szót. És vizelt. Zubogva vizelek, mondta. És zubogva vizelt. Aztán fogat mosott, Luna pedig a hűtőszekrény előtt strázsált.

Nem hagyhatjuk cserben! Grrlgrrr! Pökh! Nem tehetjük. Grrlgrrr! Pökh! Mennünk kell. Ha beledöglök is.

Felöltözött, kávé melegített, zörömbölt a hűtőben, előszedett egy konzervet, oldalán két boldog írszetter vigyorgott, a tartalmát belekaparta a tűzhelyen lévő lábosba, az előző napi ebédje maradékára.

Lorenzó nem bolond, hanem lángelme, mondta. Olyan elme, ami semmi hasznosat nem produkál. Tűzijátékra képes, de egy bablevest sem lehet meglangyosítani rajta.

Disznósajt darabkákat vagdalt a kutya kajájába, egy falatot ő is bekapott. Luna a lábánál ült, és úgy bámult rá, mint bármelyik kutya.

Tudod, mi az a bépédé, tette fel a kérdést Arkasz. Borderline personality disorder. Határeseti személyiségzavar. Világmegváltó elképzelések, aztán kongó úr. Eufória és magába roskadás. Újra és újra. Fortuna kereke. Egyszer fenn, másszor lenn. Sosincs vége. Ahogy a költő mondja: föl és alá, föl és alá. Borzalom. Sőt irtóztató.

Letette a lábost a földre.

Parancsoljon, hölgyem. Menjen az orra után.

Luna mohón esett neki a tájának. Arkasz derűsen nézte, ahogy fal. Mondom, hogy rendes kutya vagy, mondta, aztán a kávésbögrével kiállt az erkélyre. Hideg

volt, csönd és nyugalom. A hold magasan járt, szinte kéken világított a mély és tiszta égen. A háztetőkön a hó is kékesen derengett. Ködösen rémlett valami az álmából. Valami biztató. De nem emlékezett rá, csak hogy jó volt.

Megölöm, ha nem akarja megölni magát, mondta. Lenyelte az utolsó korty kávé, és bement a lakásba. Vége az aranyéletnek, léhűtő naplopó cemende, mondta a kutyának. Fel a vitorlákat! Mindenki a fedélzetre!

Az autóban Bartók harmadik zongoraversenyét hallgatta. Kétszer is lejátszotta, aztán csöndben gurultak a decemberi éj üres országútjain. A hold bolondul süttött, kordbársony-csikos mintázatú havas szántóföldek, csupasz akácok suhantak mellettük. A kutya összegömbölyödvé feküdt a hátsó ülésen. Amikor megálltak tankolni, Arkasz kiengedte a parkoló fűvére. Pisilt, szimatolgatott, aztán leült, és... Arkasz kereste a szót, és nem talált jobbat... figyelt. Egyértelmű volt, hogy figyel.

Hol jársz, Argosz? Hová, mire figyelsz?

Luna a füle botját sem mozdította. Arkasz figyelte a figyelőt, az árokszéli zúzmarás fűvet, a sötét jegenyét, a havas mezőt, a hunyorgó csillagokat... Köd száll, lomha madár, szavalta halkán, angyal suhog át a sötétben...

Keleten már derengett az ég alja, amikor begurultak a faluba. Az ablakok még sötétek voltak, csak egyik-másikban pislákoló fény, a házak kéményein fátyolszerű, fehér füst szállongott, az erdős hegyoldal felől fülesbagoly hajókürtszerű tutulása hallatszott. A harangláb környéke elhagyatottnak tűnt. Kikászálódtak a kocsiból. Körbesétáltak a havas fűben. Arkasz hallgatózott, aztán belépett az irdatlan gerendákból rótt építmény alá, és felbámult az ácsolat magasában függő harangokra. Semmit sem látott, a zsindeletető alatt puha, hideg sötétség sűrűsödött. Nyúlt a mobiljáért, amikor a magasból horkantás hallatszott.

Medve, te vagy?

A hang rekedt volt és erőtlen.

Nem. A dalai láma.

Hogy hívják a kutyádat?

Mi a fenét csinálsz te ott? Gyere le, Lorenzó.

Nem tudok. Hogy hívják a kutyádat?

Luna. De nem az enyém.

Ne!

Mit ne? Gyere már le.

Ez kurva jó. A hold az éjszaka szimbóluma. A tudattalan lunatikus világ, tudod?

Hülye vagy? Mi a faszt csinálsz ott? Másszál lefelé.

Nem tudok.

Hogy mentél föl?

Nem érdekes. De leejtettem a kalapácsot, azóta itt vagyok.

Miféle kalapácsot?

Ott kell lennie.

Arkasz körülnézett, és megpillantotta a földön a kalapácsot. Rövid nyelvű, bumfordi jószág volt. Fölemelte.

Jó súlyos. Mit akarsz ezzel? Lehet vagy két kiló.
Hallatszott, ahogy a foga vacog, de Lorenzó azért nevetett.
Annyi, károgra, két kilós. Lemegek. De ne hívd a mentőket.
Hang nélkül zuhant, és iszonyú csattanással terült el Arkasz lábánál, aki rémülten ugrott odébb.

Mi az, hogy ne hívd a mentőket, üvöltötte. Naná, hogy hívom.
Lorenzó hörgött, próbált feltámaszkodni.
Ne hívd. Nem szabad.

Hülye vagy, térdelt Arkasz Lorenzó mellé. Mi van, ha eltört a gerinced? Ha belső vérzésed van?

Fél kézzel kotozott a mobiljáért, észre sem vette, hogy a másikban még mindig a kalapácsot szorongatja.

Semmi bajom, hörögte Lorenzó. Csak a csuklóm... a térdem... talán néhány bordám...

Agyrázkódás?

Lehet. Jaaj! ... Segíts... Menjünk, mielőtt valaki észrevesz.

Hová, Lorenzó? Gyerünk a kórházba!

Nem lehet.

Meglátod, hogy lehet.

Medve! Jaj! ... Ide nem lehet... Itt leszedálnak. Kinyírnak. ... Vigyél Pestre... Biztos a hegedűt is elfelejtetted... Segíts már, az istenit... A kocsiban elmondom.

Arkasz segítségével bekecmergett a kocsiba, eldőlt a hátsó ülésen, és amikor a napfény első nyilai elsöpörtek az országút és a szántók fölött, nekirentva a távolban egy hidroglóbusznak, ami nyomban ezüst lángra lobbant, akkor már messze jártak. Lorenzó elmesélte, hogy nem mehet haza, mert a felesége kidobta a szeretője miatt, és nem mehet a szeretőjéhez sem, mert valójában nem is a szeretője. Harminc évvel fiatalabb, még huszonkettő sincs, félig ukrán és félig arab, annyi a pénze, mint a pelyva, mert örökölt, meghalt az apja, aki beduin törzsfőnök volt és olajsejk. A csaj hol Párizsban, hol Berlinben él, átutazóban volt a hapsijával Ukrajna vagy Grúzia felé, a faluban meglátott egy házat, beleszeretett és rögtön meg is vette. Őt, Lorenzót, felfogadta kutyasétáltatónak, mert volt neki egy csorgó nyálú nápolyi masztiffja, inkább vízilónak mondaná, a hapsija tovább döngetett Ukrajnába vagy Lengyelországba, a csaj meg maradt, és ha nagyon betépett, akkor néha dugott Arkasszal, de már egy ideje azt sem, mert a lány berágott, egy hete nem áll szóba vele, mert a masztiff kimúlt, elütötte az autóbusz...

Arkasz beletaposott a fékbe.

Én barom! Fordulunk, Lorenzó. Ugye nem patkolsz el?

Lehúzódott, fordult, nyomta a gázt, és tíz perc múlva bekanyarodott a falu felé. Luna fegyelmezetten ült a deres fűben, néha reszketés futott végig a testén, szemekéken világitott. Arkasz nem tudta volna megmondani, hogy melyik érzékszervével, azt sem, hogy mire, de érezte, hogy a kutya figyel. Kiszállt a kocsiból, szólította, el-

indult felé. Luna felállt, majdnem jó irányba fordult, beleszimatolt a levegőbe, nyüszített, és csak azután ágaskodott fel rá, miután Arkasz megszimogatta a fejét.

Ismered Heisenberg határozatlansági elvét?

Hidegen és szürkén hajnalodott. Arkasz nem szólt, taposta a gázpedált, időnként elsöpört egy-egy cammogó autó mellett.

Semmit nem ismerhetsz meg, mert ha valaminek a valamijéről állítasz valamit, akkor annak a valaminek más valamijeiről egy csomó mindent nem állíthatsz. A megfigyelésed több bizonytalanságot szül, mint amennyit megtudtál. Vagyis nincs igazság. És akkor bűn sincs.

Fogd be, Lorenzó! Arról beszélj, mit kerestél a harangok közt?

Lorenzó torzonborz volt, szőrös és piszkos, mint aki egy hete nem mosakodott és nem váltott ruhát. A szeme lázasan csillogott. El-elszunnyadt, de leginkább szónokolt, és ha megpróbált felülni, jajgatott.

Észrevetted, hogy minden ember büntelen? De minden büntelen ember körül csupa bűnös nyüzsög. A szüleik, a gyerekeik, a csajaik. Mindig más a bűnös. Jaaj! ... A szomszéd. A miniszterelnök. ... Ha egy ember mégis képes szembenézni a bűneivel, az megkönnyebbül. De ez ritka, mint a fehér holló. Imádjuk a bűneinket. Ragaszkodunk hozzájuk. Azok vagyunk igazán mi. Meg nem válnánk tőlük semmi pénzért. Ezért muszáj megölni az áldozatot. Kirabolni, megalázni. A legjobb megsemmisíteni. Csak akkor bírunk felejteni.

Kussolj már! Arról beszélj, mit akartál a kalapáccsal a harangok közt?

Befejezem, Medve. Fontos. Összefügg a harangokkal. ... Különben hármat találhatsz. Na, mit akarhattam a harangoknál a kalapáccsal? Okos vagy, ki fogod találni. ... De nem ez az érdekes. Figyelj! Rájöttem, hogy a bűn bünt szül. Érted? Eltemetjük, száműzzük a tudattalanba. De semmit nem ér! Onnan is tovább mérgez. Gyilkosságra sarkall. Meg öngyilkosságra. Egyetlen módon hatástalanítható. A tudatosítással. A bűneinket ki kell mondanunk. Aúú! Tudatosítanunk kell.

Értem, Lorenzó. Klassz. Próbálj meg aludni.

Nem tudok. Állj meg a következő benzinkútnál.

Minek? Rosszul vagy?

Szomjas vagyok. Fázom. Sört akarok. Meg pálinkát.

Lószart!

Ha nem állsz meg, az ülésre huggyozok.

2.

Egy hosszú nap múltán, este tíz óra felé, Arkasz és Luna a Vároldalból bámultak le a városra. A Duna mozdulatlanul látszott, az Országház és a túlsó rakpart ívlámpáinak fénye narancsvörös csíkokat festett a víztükörré. Arkasz szerette a várfal alatti kis park sötétjéből figyelni az éjszakai várost. Egyszer régen azt mondta neki valaki, hogy milyen romantikus ez, lent a város halk kaptárzúgása, itt meg a sötét, növényi

csend. Arkasz nem érzett romantikát. A várost érezte. Közvetlenül alattuk kertes házak, villák. Sötét és világos ablakok. Mögöttük életek. Magányos életek. Kétségbeesett életek. Élet nélküli életek. Önzők. Szenvedélyesek. Szenvedélytelenek. Minden ablak mögött élet. Valamilyen. Az élet nagy nyitott könyve, mondta ki hangosan. Lunára nézett, aki a lába mellett ült, és a férfi biztos volt benne, hogy a kutya tud a mélységről, a folyóról, a fákról és bokrokról. Az életről, ami körülveszi. Arkasz megpróbálta elképzelni, hányféle íze és érintése lehet a levegőnek.

Elintézhethetné a dolgot, mondta később. Reggel nyolc előtt nem szívesen jönnek ki veled.

A kutya úgy emelte fel a fejét, mintha rá nézne, a férfi pedig, az irodalom egyetemről eltanácsolt professzora, megint azt érezte, ami zavaros álmából ébredve hajnalban is megkörnyékezte, hogy nem figyel eléggé, nincs igazán jelen az életében, ezért küldték neki az intő álmokat és a kutyát. Figyelmeztetésül.

De mire figyeljek?

Luna ismét a narancssárga gömbbe burkolózó gázlámpák felé fordította a fejét, Arkasznak pedig az jutott eszébe, hogy nem tudja, szánja vagy irigyli Lorenzót a harminc évvel fiatalabb szeretője, vagy nemszeretője, miatt.

Ha sorsa legfenekeén van az ember, szavalta, még remélhet, félnivalója nincs.

A szűk, girbegurba utcákon úgy ballagtak hazafelé, mint akik számíthatnak a másikkra. Halpikkelyként csillogó macskakő, egy szag, amit utoljára gyerekkorában érzett, az ismerős jegenye csillagokba nyújtózó árnya, és az a selymes bunda vagy valami, ami mindkettőjüket beburkolta, a sötét ablakú házakat, a szertefutó országutakat, az alföldet, ahol ezer éve még íjas és szablyás lovasok vágattak. Arkasz úgy érezte, a kutya és közte van valami megfoghatatlan, ami nem nevezhető meg, ami az agyműködésben és a világegyetem működésében közös, és valahogy társakká, rokonokká teszi őket.

Mielőtt befordultak volna a félelmet nem ismerő hajdúkapitányról elnevezett utcába, Arkasz megállt. A kutya is. Arkasznak kisgyerek kora óta valahányszor erre vezetett az útja, márpedig minden nap többször is erre vezetett, végigsuhant az agyán, hogy 1686-ban itt rohamoztak a hajdúk és a keresztény haderő százféle népből toborzott katonái. Öldöklő közelharc folyt itt, mondta Lunának. Bajorok, svábok, spanyolok, svédek, katalánok meg akárkimindenkik ontották vérüket. Kölyökkorában egy csomó könyvet elolvasott az ostromról, de ha feltúrták az utcát, akkor látta is, hogy alig méterrel a macskakövek alól csontokat, kardok markolatát, nyílhegyeket és ólomgolyókat fordít ki a földből az ásó. Hogyhogy nem gondolt rá eddig sosem, hogyhogy nem vette észre, hogy mindez évtizedek óta napjában többször is átsuhan az agyán. Ahogy morfondírozott, és pillantása a kutyára esett, Csernobil jutott eszébe. Talán a Nobel-díjas író könyvében olvasta, hogy néhány nappal az atomkatasztrófa bekövetkezte után, mielőtt evakuálták a város lakosságát, egész éjjel kétségbeesetten vonyították a kutyák.

Ahogy befordultak a sarkon, elcsodálkozott: a lakása ablakai fényben úsztak. Biztos volt benne, hogy amikor sétálni indult Lunával, minden villanyt leoltott. Si-

etősre fogta. A ház előtt mentőautó parkolt, a sofőr a kormánykerékre borulva hortyogott. Arkasz, sarkában a kutyával, kettesével vette a lépcsőket.

Az ajtót csak a harmadik csöngetésre nyitotta ki egy ismeretlen nő. Huszonéves lehetett, vörös haját szalag fogta össze a feje búbján, onnan hullott vissza a vállára, a hátára meg mindenhová. Formás volt, kissé telt, és úgy tűnt, semmit nem visel a fehér köpeny alatt.

Bújj be, mondta, de nem lépett félre, mert megpillantotta Lunát. Felsőhajtott, leguggolt, ölelésre tárta karját. Gyöngéim az elesettek, nézett fel Arkaszra. Különösen a kutyák.

Rajta kívül hárman voltak még a lakásban, és azt a negyvenéves rumot vedelték, amit Arkasz évek óta őrizgetett. Lorenzó a kanapén hevert, derűs volt, láthatóan semmiben nem akadályozta a fején pompázó fehér turbán, a törzsén, karján és lábán díszlő fáslik és kötések. Hasán Arkasz kedvenc Picasso-albuma hevert sátorként, kezében félig teli pohár. A vele szemközti fotelben tagbaszakadt, kopasz férfi üldögélt szerény mosollyal bivaly ábrázatán. Vörös kezeslábast viselt, gorillamellkasán majd szétrepedt a zubbony. A lemezjátszón Bartók Concertója bömbölt, a tévéképernyőn két bakfisnak látszó, dévaj apáca és egy rosszküllemű, ősz nagypapa malackodtak. Arkasz lakása általában nyitva állt a barátai és a tanítványai előtt. Általában soha és senkivel nem vonakodott a nyakára hágni semmilyen nemes vagy nemtelen alkoholnak. Ezúttal mégis úgy érezte, Lorenzó áthágott valami határt.

Hogy-hogy kiengedtek?

Ne köntörfalazz, Medve, vigyorgott Lorenzó. Miért nem azt kérdezed, hogy jötünk be? Valld be, hogy utálsz. Nem szeretsz minket. Beszari lettél. Lehet, hogy már pisálni sem tudsz, ha a nyilvános vécében valaki melléd áll?

Jól látod, Lorenzó, mondta Arkasz halkán, szinte lágyan. Valóban nem lelkesedem értetek.

Nem baj, vigyorgott Lorenzó. A szeretet cselekvés. Nem mutogatja magát. Ott van jelen igazán, ahol nem is látszik. Neked kéne ezt magyaráznom?

Nem engedték ki, szólalt meg Arkasz háta mögött a vöröshajú lány. Megyünk vissza az intézetbe. A hegedűért ugrottunk be.

Arkasz a lány felé fordult, akinek láthatóan nem esett jól, hogy Luna nem barátokozik vele.

És? ... Mit lehet tudni? ... Törés? Agyrázkódás?

Lena vagyok, nyújtotta kezét a lány.

Mindannyian az élet hajótöröttjei vagyunk, emelkedett fel a kanapé mögül egy stöpszli emberke, aki szintén vörös egyenruhát viselt, és akit addig Arkasz észre sem vett, mert a kutya vackán kucorgott.

Bizony, bólogatott egyetértően a tagbaszakadt kopasz. Hajótöröttek vagyunk. Hehe.

Arkasz fejében gondolatok, képek és szavak kergették egymást látszólag összefüggéstelenül: diliház, részegség, és a cigaretta, amiről évek óta leszokott, átsuhant egy gyerekkori jelenet, rémülten menekül a nagyszülei kakasa elől, eszébe jutott

a rum, amit Kolumbiából hozott neki ajándékba valaki, meg hogy García Márquez imádta a harmadik zongoraversenyt. Szinte fáj, elviselhetetlennek érezte a pornó félreérthetetlen hangjait, nem az ocsmányság irritálta, hanem az őszintétlenség, bántotta, hogy keverednek Bartók muzsikájával, de azt is észlelte, hogy odakint, az utcai lámpa fénykörében sűrűn hull a hó, és újra meg újra átsuhant az agyán egy kép, a pucér Lena az ágyában, és sok minden más is, megfoghatatlanul, látszólag logikátlanul, aztán a képek és gondolatfoszlányok valahogy mégis egy irányba rendeződtek, szavakká álltak össze, és akkor Lorenzóhoz fordult.

A múltkor nem adta vissza a kulcsokat?

Úgy van, Medve, nevetett Lorenzó, kulccsal jöttünk be! Azt a kis vasdarabkát belecúsztattam a zárba... Elfördítottam... Lenyomtam a kilincset... és... Szezám tárulj! ... Tulajdonképpen bonyolult folyamat, de attól vagyunk emberek, hogy naponta száz és száz hasonló dolgot végzünk el rutinosan.

Lorenzó úr lángész, lelkesedett a stöpszli Mikulás, kezében a házimozi távirányítójával. Lírai zseni. Korszakalkotó költő, aki még nem írt egyetlen verset sem. De minek írna? Ott vannak benne. Zseniális matematikus, bár nem oldott meg egyetlen matematikai sejtést sem. De minek oldaná meg, ha egyszer ott van a fejében?

Tünés, mondta Arkasz, de Bartók fináléja, a bakfis apácák viháncolása és a nagypapa hörgése elnyomta a hangját. Kivette a távirányítót az átszellemült emberke kezéből, és előbb a tévét, aztán a lemezjátszót kapcsolta ki. A hirtelen támadt csöndben Lorenzó megkérdezte:

Tudod, Medve, mikor ragyog legszebben a szeretet?

A súlyos pillanatokban.

Úgy van. Bár az önzés is szépen ragyog. Gondolj Picassóra. Nem valakit szeret. Mindenkit szeret. Szarik az egyén fájdalmára. Közönyös. Nem átérzi, hanem érzékeli a fájdalmat. Érzékeli és megfigyeli. Goethe és Leonardo is ilyen. Meg Jung.

Arkaszt általában nem érdekelték az egybeesések, ráadásul egy koincidenziáról írt tudományos értekezésben azt olvasta, hogy minden ember minden nap ezer egybeesést él meg, de kilencszázkilencvenkilencet nem vesz észre, most mégis elnémította a felismerés, hogy hajnali álmában is Lorenzo szónokolt hozzá.

Az együttérzés szopás, fejtegette Lorenzó. Zsákutca. Ostoba érzelmesség. Semmi haszna sincs. Segíteni az tud, akit nem zavar meg az együttérzés.

Ahogy mondod, Lorenzó. Csak semmi együttérzés. Húzzatok a francba.

Ne mérgelődj, Medve, mondta Lorenzó. Annak sincs értelme.

Bizony, mondta a tagbaszakadt kopasz. A mérgelődésnek nincs értelme. Hehe. Lorenzó úr fel van dobódva, mondta a stöpszli. Ki kéne használni. Ilyenkor termékeny igazán.

Ide a kulcsokkal! Aztán tünés. Most azonnal.

Tudod, Medve, néha annyira átérzem a képességeimet, hogy lelkesedésemben imádkozni kezdek önmagamhoz.

Itt mindenki ápolt, kérdezte Arkasz, vagy van orvos is?

Én, mondta pironkodva Lena.

Nem igazi, kotyogott bele az emberke. Csak majdnem. Rezidens.

De én irányítom a műveletet. Dél óta hurcoljuk a testvérét...

Nem a testvérem.

Azt mondta... Mindegy. Dél óta szállítjuk őt egyik helyről a másikra. Itt kifingott a röntgen, ott nem megy a műtő, amott kidőlt az orvos. Huszonhat órája nem aludtam. Ők meg, mutatott az izomagyúra és a törpére, valóságos szentek. Negyvennyolc órája vannak talpon.

Hehe, mondta a kétajtós szekrény. Bizony!

Hozzá ma van a születésnapja, tette hozzá a kisebbik szent. Azt ünnepeljük. Lorenzó úr meggyőzött róla, hogy megérdemeljük. És úgys fel kellett ugrania a hegedűért.

Ennek, bökött Lorenzó felé Arkasz, ennek volna születésnapja?

Nekem, mosolygott Lena, és illedelmesen pukkedlizett. De nem számít. Sosem akkor tartjuk, amikor van. Ez nálunk családi dolog. Tavaly például egyszerre tartottuk a tavalyelőttivel. Az apám miatt. Ő ilyen. Valaki egyszer azt mondta, hogy valaki azt írta, az apák sötét alagutak és mély kutak. Az enyém igazán sötét alagút. Nem tudom, mennyire mély, de azt hiszem, eléggé.

Arkasz megjuhászodva nézett körül. Ott mocorgott megint, hogy rá tudna gyújtani. És a rum is... Mire tartogatta volna? Különben is: hol van már, akitől kapta? Szerette volna élvezni a havazást, kimenni az erkélyre, bámulni az utcai lámpa fénygömbjében aláereszkedő pelyhek szakadatlan csillaghullását. Aztán bedőlni végre az ágyba, elalvás előtt kicsit még olvasni, és máris néhány Cortázar sor kúszott elő valahonnan, őrzök egy lóhere-illatot, egy utcát fákkal, fényt a folyó fölött, a képek elkeveredtek egy csomó más képpel, hangokkal, kimondatlan szavakkal és érzésekkel, rettenthetetlen hajdúk csörtetésével odalent az utcán Szűz Máriás lobogó alatt...

Ide a rummal, mondta rekedten, egyszerre ingerülten és felszabadultan. Birtokba vette a rumos üveget, töltött magának, tölteni akart Lenának is, aki hevesen tiltakozott, bár segítene, tette hozzá, talán segítene ébren maradni, meg hogy ne szívja mellre a dolgokat.

Isten éltesen, emelte a lányra a poharát Arkasz.

És az ördög, ordította a kanapéről Lorenzó. Semmi pánik! Isten ördöge.

A stöpszli és a behemót lelkesen csatlakoztak, Lorenzó kihívóan vigyorgott, emelte a poharát, és a szeme, Arkasz megesküdtött volna rá, gonoszul csillogott. Ittak, aztán Lena ismét megpróbálta becserkészni Lunát. Amikor rájött, hogy a kutya nem lát, megdőbbsent.

Lát ez az állat?

Nem lát, mondta Arkasz.

Ez a gyönyörű állat nem lát engem?

Engem sem, mondta Arkasz.

De hall?

Nem is hall.

Miért nem hall?

Nem tudom. Így született. Ugatni sem tud.

Az akita sem.

Azok tudnának, de nem akarnak. Luna akarna, de nem tud. Átvágták a hangszá-
lait.

Nem hiszem, mondta Lena.

Pedig átvágták. Azóta úgy köhög, mint egy tüdőbeteg. Eleinte ijesztő. Különösen
sötétben.

Elhiszem, hogy átvágták. Az ember állat. Mindenre képes. Azt nem hiszem, hogy
Lunának hívják, engem meg Lenának.

Hehe, szólalt meg a behemót. Pedig tényleg Lenának hívnak.

Arkasz meglepetten pillantott az óriásra, és valami olyasmire gondolt, hogy
olykor kevés szó is megvilágítja az emberi létezés összetettségét, a millió alkotóelem
kiszámíthatatlan kavargását, de a gondolat lényege az volt, hogy bizonyos helyze-
tekben még egy ijesztő embert is megszépíthet a humor.

Lena és Luna, mondta Lena. Ez jó jel, vagy rossz?

Arkasznak ismét a koincidencia jutott eszébe, de Lorenzó megelőzte.

Ne légy babonás, mint egy koszos cigány.

Míntha bombát dobott volna: a stöpszli felvitott. Úgy látszik, sikoltotta, hogy
a rasszizmus elől senki nem menekülhet. A gyilkos meteorok elől, amik kinyírták
az őszes rohadt fajgyűlölő dinoszauruszt, azok elől még elbújhattak az egerek, de
a kurva macsó fajgyűlölet elől nincs hová elbújni, az minden résbe beférkőzik, be-
mászik az emberek száján, orrán, fülén, meg a seggelyükán is, bekúszik az agyukba,
és ott rohasztja a velőt.

Befejezted, Momó, kérdezte Lorenzó.

Én cigány vagyok, bazmeg, sziszegte Momó. Csak negyedrészt, de mégis.

Akkor mondd meg őszintén: babonásak a cigányok?

Nem arról van szó, hanem a koszról.

Ne beszélj mellé. Babonásak vagy nem?

Babonásak.

Koszosak a cigányok?

Nem arról a koszról van szó. Nem a retekről, szutyokról, redváról, szennyről,
dzsuváról. Tisztán elméleti mocsokról van szó. Arról, hogy ha én azt mondom, te
büdös paraszt, akkor nem azt állítom, hogy rossz szagú földműves vagy, hanem hogy
alacsonyabb rendű lénynek tartalak. Akkor is, ha nem bűzlik a pofád és gyöngyvirág
illatú a leheleted.

Előkerültek piszkos és kegyetlen dolgok, avarok és hunok nyilai, és hogy azok
koszosak, akik luxusterepjárókból lövöldöznek, de Momó tiszta, akkor is tiszta volt,
amikor kidobta a nagyanyja, amikor megerőszakolták az intézetben, amikor a vásár-
csarnokok bejárata előtt kéregetett és hetente megfürdött a Dunában a csavargók és
koldusok helyein, ahol a gyógyfürdők forró vize a folyóba ömlik, és akkor is tiszta
volt, amikor a hajléktalanok is megerőszakolták, ott baszták egymás után hárman
a gőzölgő vízben, és ő tiszta maradt, mert az Isten nem hagyta el, de hiába sorolta,

Lorenzó újra és újra kiröhögte, azzal bősztette, hogy tiszta ember nincs, mindenki koszos, csak mindenki másképp, vannak szerencsések, akikre kevésbé, és szerencsétlenek, akikre kurvára lesújt a sors, mert Isten nincs, csak anyag van, ami sokféleképpen rendeződik, meg vannak a termodinamika törvényei, egyensúlyok és entrópia, Momó kussoljon, ne kérkedjen a kalandjaival, úgy is mondhatnám, mondta Lorenzó, hogy ne hivalkodj a hódításaidal, mert ennek nincs jelentősége. Él a jelenben, a mostban, amikor egy budai lakásban negyvenhat éves rumot vedelhetsz jó társaságban, amilyen különben nincsen, helyesbítenem kell magam, ez a társaság nem jó, hanem viszonylag szerencsés.

Arkasz sokszor volt tanúja, hogy a különben szótlán Lorenzó bekattan, és olyankor kínozza az embereket, a feleségét, a gyerekeit, a barátait, bárkit, akit elébe sodor az élet. Utálta a kegyetlenségét, a rideg logikáját, de legjobban az igazságait utálta. Töltött magának, hátat fordított a társaságnak, az erkélyajtóhoz lépett. Hallgatta a veszekedőket, kibámult a rendetlen Vízivárosra, amit éppen a rendetlensége miatt szeretett, és amiből most csak néhány világos ablakot, havas tetőt, füstölgő kéményt látott, meg a végtelenített mozgást, a lámpák fénygömbjeiben szakadó hópelyheket. Miért van az, gondolta, hogy bár a világ minden részlete minden pillanatban káprázatos, ezt csak olyankor tapasztaljuk meg, amikor bajban vagyunk?

Lena négykézláb közelített a szőnyegen Luna felé. Arkasz az erkélyajtó tükrében bámulta a lányt, és sajnálta is meg örült is, hogy nincsenek kettesben. Lorenzó és Momó hol egymást szidalmazták, hol egyetértésben bárkit, a kétajtós szent heherészett, bizony, aztán valahogy megint bekapcsolódott a tévé, a képernyőn fekete lovasok vágattak bele a bíbor napkeltébe, egy közelinél kiderült, hogy vámpírok és zombik, aztán megszólalt a csöngő, és lelkesen betódult a pár a szomszéd lakásból. Vérszagra gyűl az éji vad, ordította Lorenzó, meg hogy ki áll amott a szirttetőn, meg hogy Rosenblatt Zsuzsa egy hülye New York-i zsidó picca, aki semmit sem tud Velencéről meg a fotózásról, legfőképpen pedig a betegség virágos kertjeiről, az elme végtelenül tágas tájairól, sivatagairól és szakadékaikról, különben is minden metafora, a gondolkodás, sőt a létezés is az.

Telt múlt az idő. Amikor a rum elfogyott, Arkasz elővarázsolt a kamrából egy kerek hasú, hatalmas palackot, benne aranyló szilágysági szilvapálinkával. Luna ezüstösen izzó szemmel, mozdulatlanul ült az egyik sarokban. Arkasz néha megsimogatta. Vajon mi jár az elmédben, Anubisz? Lena a sarokban összebújóst táncolt a szomszédból érkezett páros női tagjával, egy mellre és elálló fülekre szakosodott plasztikai sebésszel. A pasi meg sem nyikkant, hol a lemezeket túrta, hol a tévét kapcsolgatta, de leginkább Lenát bámulta piától és kialvatlanságtól vérekes szemmel. Lorenzó, ha épp nem szónokolt, fájdalomcsillapítót követelt, még mindig vagy már megint a betegségeknel tartott, a fekete epe és az öngyilkosság összefüggéseiről papolt, meg Eckhard mesterről, aki szerint Jézus a galambárosokat éppúgy kiüzte a templomból, mint a zsugori pénzváltókat, mert semmi különbség, az ember nem képes Istenben élni, mert minden ember beteg, mégpedig a lélektől, bármi legyen is az. Röpkécsönd támadt. Angyal szállt, mondta Lorenzó, és úgy nézett körül, mint aki végre

méltó kihívóra vár, de senki nem szólt, így aztán folytatta. Igazság, tisztaság, becsület nem létezik. Hazugok vagyunk. Soha még hazugabb nem volt az ember. Soha, az emberi történelem során ennyit még soha nem papoltunk egyenlőségről. Aljas szemétládák módjára élünk. Ide a hegedűmmel! Eljátszom neketek, milyenek vagyunk. Na, mi lesz? Ideadná valaki a hegedűmet?

Momó szolgálatkészen pattant, áhítatos képpel nyújtotta a hangszeret. Lorenzó az ölébe fektette a hegedűt, tartsad, röffent rá az emberkére, és két kézzel ráncigálni kezdte a húrokon a vonót. Förtellem! Ugye, hogy förtellem? Ilyenek vagytok. Borzalom! Ugye, hogy borzalmas? Hallgassátok! Ezek vagyunk mi. Mindenki hallgatott és döbbenet figyelt. Aztán Lorenzó abbahagyta, és abban a csendben még a förtelmes macskazenénél is hátborzongatóbb, száraz, karcos hangok hallatszottak a sarokból, ahol Luna magasra tartott orral ült, és átvágott hangszálaival vonyítani próbált.

Próféták anyja, ne hagyj el, suttogta Lena.

Mindenki dermedten bámulta, Lorenzó volt az egyedüli, aki lenyűgözve figyelte a kutyát.

A daloló isten, mondta. Egy egójától megszabadult politoxikomániás archetipikus látomásának istene. Az enyém.

Lena elbőgte magát, letérdelt a parkettára a kutya elé, és magához ölelte, Lorenzó ismét fűrészelni kezdett a vonóval, Luna feltartott orral tutult, a szomszédból érkezett pasi felhangosította a tévét, és egy dal édeskés refrénje öntötte el a szobát, le a Mariana-árokba, hu-hú-ú, le a Mariana-árokba, hu-hú-ú. Arkasz úgy érezte, elérkezett a pillanat, amikor véget vet a mulatságnak, de mielőtt bármit tehetett volna, Lena csípőre tett kézzel megállt a szoba közepén. Nem sírt, a szemét törölgette. Cuccolunk, mondta ellentmondást nem tűrően. De kurva gyorsan. Engem már így is kirúgnak a klinikáról. Hu-hú-ú, le a Mariana-árokba! Arkasznak úgy rémlett, hogy egyszer régen, ki tudja, mi okból, az ágyneműtartóba rejtett egy üveg vodkát. Tetszett neki a lány haragja.

3.

Két hónappal korábban rúgták ki. Még ez sem igaz: megkérték rá, hiszen közös érdek, hogy ő maga mondjon fel. Kutatómunkára hivatkozva: hiszen úgysis rengeteg a terve.

Jobb, mint a kegyelemkenyér, igaz? A dékán nem értette. Arkasz magyarázatként hozzátette: a kegyelemlovás. A halálosan sebesült ellenfél megszabadítása kínjaitól. Jobb, mint a kegyelemkenyér.

A dékán tulajdonképpen a barátja volt, és Arkasz kényelmetlenül érezte magát, hogy a dékán kényelmetlenül érzi magát, ezért aztán azon a borongós októberi napon gyorsan elhúzta a csíkot. A tanszéken összehalkolta a holmijait, nem sok cucca volt, tíz-húsz könyv, néhány füzet. Tétovázott, hogy elköszönjön-e a diákjaitól. Népszerű volt, az előadásaira olyanok is eljártak, akik fel sem vették a tárgyat. Részezes Írók Panoptikuma (RIP), Intrika Nepotizmus Rangkórság az Irodalomban (INRI).

Kollégái egyike, Angelika, sok évvel korábban, egy meghitt pillanatban kérdőre vonta, hogy miért ad szenzációhajász címetek az előadásainak.

Ezen még nem gondolkodtam, felelte Arkasz elgondolkodva. Cigaretta után nyúlt, rágyújtott, akkor még dohányzott, hátra dőlt az ágyban, tarkója alá gyűrte a párnát, kifújta a füstöt, majd kibökte, hogy egyszerűen ilyesmik jutnak eszébe. Szereti ezeket a címetek, és azt gondolja, hogy akkor a diákok is szeretni fogják.

Persze, hogy szeretik, Medve. Kérek egy slukkot. Éppen ez az. Tudod, hogy szeretni fogják.

Én is szeretem.

Azért szereted, mert tudod, hogy ők szeretni fogják.

Nem lehet, hogy azért szeretem, mert jók? Vagy mert ilyen vagyok?

Azért vagy ilyen, hogy szeressenek.

Nem. Azért szeretnek, mert ilyen vagyok.

Medve, te lennél köztünk a legjobb, a legnyugtalanítóbb, ha lenne benned tartás.

Mit nevezel tartásnak?

Ne mondd, hogy nem tudod. Ne akarj már ennyire tetszeni.

Kapd be, Angyalka, mondta búsan Arkasz, és éledező farkára kalauzolta kolléganője kezét, és az ókori keleti irodalom kora középkori recepciójának ígéretes kutatója nem vonakodott. Amikor Lenára gondolt, Angelika érett cseresznye színű hajának, szeplős bőrének eperillata rémlett fel Arkasz emlékezetében. Miután mindenki távozott, Arkasz összeszedte a hegedű roncsait, egy hangszerjavító biztos minden szilánknak örül, gondolta. Lorenzó dührohamot kapott, mert kedve sem volt hozzá, és szükségét sem érezte, hogy Lenát visszakísérje a pszichiátriára. Arkasz sajnálta a törött hangszert, mert minden hangszerre úgy tekintett, mint élőlényre. Hároméves volt, amikor az anyja meghalt. Nem emlékezett rá, csak néhány kép derengett, és azokról sem tudta, hogy valódi vagy másodlagos emlékei. A fényképeken, amiket ismert, majdnem mindig hangszerrel látható: Diána zongorázik, Diána cselőzik, Diána hegedül. Havasi kürtöt fúj valahol az Erdélyi Érchegységben, körülötte román pásztorok, meg a férje, aki az apja lehetne. Arkasz apja már akkor is agysebész, jóképű, nem látszik rajta a kora, hogy jócskán elmúlt ötven. Arkasznak sajátos kapcsolata volt a zenével. Az anyja miatt, akiről keveset tudott, és sokáig haragudott rá, mert elhagyta. A régi zenét az ő fülével hallgatta, az újakat pedig, úgy képzelte, az anyjának is hallgatja. Kamaszkorában sokat beszélgettek koncertekről, lemezekről. Ennek egyik haszna volt, hogy Arkasz minden muzsikát, minden előadást legalább két nézőpontból elemzett. Egy időben falta a zenetörténeti és zeneelméleti munkákat, Menuhin, Kodály, Adorno, Orff, Falla, Rousseau, Pomposai Guido, később rájött, amire már sokan, hogy értelmetlen dolog a zene értelmét kutatni, mert a muzsika nem tükrözi az életet, hanem maga az élet. Egyszer ráébredt arra is, hogy az apja nem rideg, hanem megszállott, minden percét lefoglalja a hivatása. Megpróbált megbocsátani neki, ami olykor néhány órára sikerült. Almát, a mostohaanyját szerette, ami csiklandós lelki furdalást okozott neki. Alma lusta volt és álmatag. Nem értett semmihez, de volt benne valami, amit Arkasz, sok év elteltével visszatekintve, nem

tudott másként megfogalmazni: értette az életet. Ismerte a világot, és mégsem vetette meg. Derűs belenyugvással szemlélte a jelenségeket. Elfogadta, hogy Arkasz apja a tenyerén hordozza, rengeteget költ rá, drága ruhák, ékszerek, luxuskozmetikumok, utazás, korallpiros Alfa Romeo és smaragdzöld Jaguár, de nem várta el, nem is volt hálás érte. Ha úgy hozta kedve, szandálban és szakadt pólóban beállt a munkások közé, és sült kolbászt evett a hentesnél. Arkasz soha senkinek nem mondta, hogy a mostohája megmentette az életét. Amikor elhatározta, hogy végez magával, Alma huszonhat volt, tizenkét évvel idősebb nála, és négy éve a mostohája. Hogy miért akart meghalni? Ki tudja már. Ha később eszébe jutott, nem volt kétséges számára, hogy megtette volna. Alma megsejtett valamit, megtalálta a gyógyszereket, és azt is megérezte, hogy komolyan gondolja, így amikor Iván egy héten át Zürichben dolgozott, kézbe vette a dolgokat. Arkasz előbb a mostohaanyja markában élvezett el, később féltékeny megkérdezte, hogy csinálhatják-e rendesen is. Mi az, hogy rendesen? Ne szemérmeskedj, szólt rá Alma, nevezd nevén a dolgokat. Baszni szeretnél? Fogunk. Talán szeretkezni is. Ahányszor akarod. Míg apád haza nem érkezik. Aztán soha többet. Soha. Egy héten át ki sem mozdultak a lakásból, aztán megjött Iván, és kilenc hónap múlva megszületett Alma gyereke. Attól a naptól Arkasz mindent elkövetett, hogy mielőbb elköltözzön otthonról.

Ahogy a hangszer darabkáját csipegette a szőnyegről, bevillant egy barátja története, aki az édesapja agyvelejét kapirgálta össze kiskanállal a vasúti talpfák közti kőzuzalékról. Luna odasomfordált hozzá a sarokból. Berúgtam, mondta a kutyának. Még hozzá ocsmányul. Olyasmik jutnak eszembe, hogy az élet elmúlás. A zene is az. Léteznek-e légiesebb, halandóbb valami, mint egy dallam? Megsimogatta a kutya fejét, feltápászkodott. Szellőztessünk, mondta, és az erkélyajtóhoz botorkált. Meztláb lépett ki a hideg köre. A korlátra támaszkodott, bámulta a tetőket, a láthatatlan hold átderengő fényében szaladó felhők habos árnyát. Régen, gyerekkorában, sokszor figyelte a macskákat. Talán a hideg miatt jutott eszébe? A szemközti ház kúpcserpein közlekedtek. Jól emlékezett egy esetre. Tél volt, akkor is este vagy éjszaka. A fekete macska óvatosan, vagy inkább kényesen rakosgatta a lábait a hóban. Akkor még voltak havak. Elsétált a kéményig, leült a tövében, és akkor megérezte, hogy figyel. Az utca fölött átnézett rá. Találkozott a tekintetük. Fázott. Akkor még voltak macskák is. Az apja jutott eszébe. Egy éve sincs, hogy meghalt. Akaratlanul is elismeréssel gondolt rá. Kilencvenévesen belefulladt a Balatonba. Nem sok zenét hallgatott, mikor hallgatott volna, örökké műtött vagy konferenciázott. Azért voltak kedvencei. Mozart, Vivaldi. A Carmina Buranát sokat nyúzta. Talán anyám miatt, gondolta Arkasz, és visszament a lakásba. Engedett a kísértésnek, nekiállt megkeresni a csehszlovák lemezt.

Szarunk a disznóóra, mondta Lunának, aki lefekvéshez készülődve körözött a vackán. Majd reggel rendet rakunk.

Hopp! Nem adott enni a kutyának. Tétovázott, aztán legyintett. Majd reggel.

Előttünk köd, motyogta a lemezek közt babrálva, ám mögöttünk tisztán látható az elmoskolt, tönkrevágott táj. Szűk gömb a világunk, amin túl sötét minden ablak, hallgat a hegedű, az őzikék meg elszaladnak.

Nevetett. Orlando furioso, kiabálta. Örült Orlandó! Tetszett neki, imponált, ahogy Lena két perc alatt gatyába rázta a csapatát és az őrjöngő Lorenzót. Mind őrjöngők vagyunk. Mind másképp... Megvagy, Václav Smetáček, és a Cseh filharmonik kórus és orkesztra!

Töltött magának, lenyelt egy utolsó korty vodkát, feltette a lemezt, és ahogy az üstdob döbönt, a kórus szárnyalt, *Ó, Fortuna, velut luna*, lúdbőrös lett a karja. Megsimogatta a kutyát, leoltotta a villanyt, elterült a szőnyegen, és úgy hallgatta végig a lemez A oldalát, hogy ki sem nyitotta a szemét. Nem aludt el, követte a szövetet, de arról is tudomása volt, ahogy a szakadó hó betakarja a várost, a macskaköves utcát, a Vároldalt, a dunai rakpartokat.

4.

Anyja ott volt vele abban a meleg, homályos lebegésben, ami nem volt álom, de ébrenlét sem, hiszen érzekelte a zene és a kórus hangjai mögött szétterülő puhaságot. A lemez lejárt, ő elaludt és álmodott. Anyja beszélt hozzá, az apjáról mesélt, aki szinte kölyök volt még, alig húsz, az oroszok meg az ávosok lőttek, ők meg életüket mentettek, sebesülteket bújattak, néhányan elestek, hármukat felakasztották, mások nyomtalanul eltűntek... Nem akarom, mondta volna, nem akarom tudni, nem érdekel, de anyja eltűnt, Alma volt ott és a gyereke, aki tizenkét évesen megtette, amitől őt sikerült megmentenie, és akit alig ismert, mert kétéves sem volt, amikor Arkasz elmenekült otthonról... Megjelent az apja is, magányos rémalak, amilyennek Alma temetésén látta. Nem beszéltek, el sem akart menni, aztán mégis odaólkodott, nem bírt nem jelen lenni a végső pillanatban, amikor a test még test, amikor még létezik valami abból, ami hús és vér volt, vörös haj, fehér bőr, figyelő tekintet és mosoly... Nem ejtett könnyet, messziről figyelte a ceremóniát, a magány diadalát. Négyen, összesen négyen kísérték a koporsót. Mindenkit túlélsz, morogta a fekete fatörzsnek, ami mögül leskelődött. Csúnyának látta az apját. Aszott keselyűnyak, a hosszú, fekete kabát a csukott szárnyak... koponyája összezsugorodott volna... De a szeme. A két rémült, iszonyattal teli szemgolyó még akkor is kíméletlen tisztánlátással meredt a világba... A szenvedés megváltoztatja, elcsúfítja az embert, ismerte fel akkor Arkasz, és meglepetten tapasztalta, hogy álmában szinte sajnálja az apját... Aztán Lenával feküdt az ágyban, valami ismerősnek tűnő helyen, amiről úgy érezte, hogy már nem létezik. A lány meztelen volt, és azt suttozta: szeretném, ha az éjszaka hátra lévő részét bennem töltenéd...